

Қ.С. Құлзайров, магистрант

Жәнгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық – техникалық университеті, Орал қ.

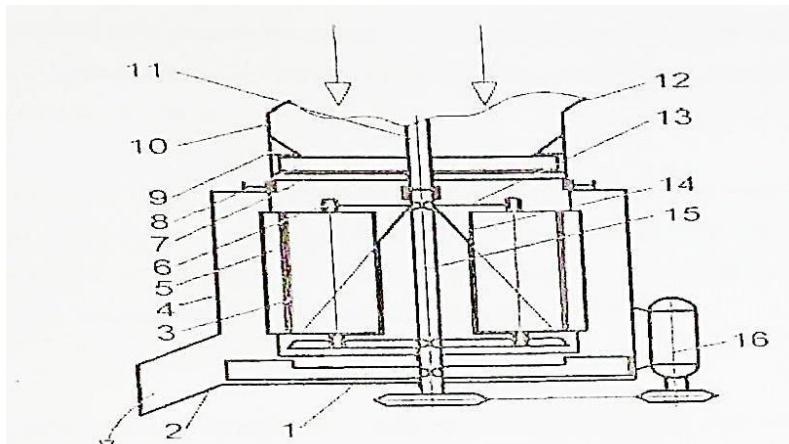
ТАМЫРТҮЙНЕКТІ ҰСАҚТАЙТИН ҚОНДЫРҒЫНЫҢ ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ПАРАМЕТРЛЕРИН ДӘЛЕЛДЕУ

Аннотация

Мақалада вальцалы тірегішті тамыртүйнектерді ұсактайдын құрылғының конструкциясын ұсыну арқылы оның технологиялық параметрлерін, азықтарды бір азықтандыруға арналған уакытын, технологиялық бағыттың өнімділігін, дискілі ұсактағыш аппарат өнімділігін және бірінші сатылы ұсактағыш түркасының ішкі диаметрі анықталды.

Кітім сөздер: азықтарды әзірлеу уакыты, дискілі ұсактағыш, түркә, түрканаңың ішкі диаметрі, ауысым уакытын пайдалану коэффициенті, ауысым ұзактығы.

Зерттеу жұмысына қойған максатына сәйкес тамыртүйнекті ұсактайдын белгілі конструкцияларды шолу арқылы, біз екі сатылы ұсактағыш аппаратының конструкциясы (1-сурет) жетілдіріп ұсынылып отырмыз, бірінші сатысы пышақты - дискілі түрлі, ал екінші сатысы - жазық пышақты шеңбер бойынша және вальцалы тірегішпен. [3]

Сурет 1. Тамыртүйнектерді ұсактағыштың конструктивті – технологиялық сұлбасы

Машинада ұсактаудың бірінші сатысы екі горизонтальды жазық орналасқан пышақтардан 8 түрады, 11 тікті біліктегі айналу жазығына бір белгілі бұрышпен орналасқан қарсы кескіштерден 7 және тірегіштен 9 жинағыш цилиндрлі камерандың ішкі бетіне белгіленіп түрады.

Ұсактағыштың екінші сатысы цилиндрлі камерадан 4 оның периметрі бойынша пластинкалы тікті пышақтар блогы 5 камерандың ортасынан 15 білік өтеді, онда бірінші калақша 1, шошақ 14 және жетек 13 орналасқан. Жетекте 13 вальцалар 3 бекітілген және олар 6 ось бойынша бос айналады. Ұсактағышты іске косатын беріліс 16 құрамына мотор-редуктор және шынжырлы беріліс кіреді.

Азықтарды әзірлейтін технологиялық бағыттың құрамында ұсактағыш жұмыс істеген кезде малдардың саны және рацион туралы негізгі мәлімет бойынша өндөуге жататын тамыртүйнектердің массасы есептеледі [1, 7, 8]:

$$q_{корн} = \sum_{j=1}^{\eta} \alpha_j \cdot m_j , \quad (1)$$

Q_{корн} – өндөуге жататын тамыртүйнектердің массасы, кг;

a_j – малдардың j – ті топтағы рационыңдағы тамыртүйнектердің массасы, кг;

m_j – j – ті топтағы малдардың саны, бас;

n – малтоптарының саны, дана;

Бір малды азыктандыру үшін азықтарды әзірлеуге кететін уакытты тандау үшін келесі қарым – қатынасты ұсташа кажет:

- ағымда азық қоспасын әзірлеу үшін (үздіксіз процесспен істейтіназық цехтарында) :

$$T_{раз} \leq T_{зоот} \eta_{см} \kappa_{ном}, \quad (2)$$

- азық коспаларын порционды түрде әзірлеу үшін (азық цехтарында жұмыс процессы үздікті болғанда) немесе құрамдастырылған сүрлемді әзірлеген кезде:

$$T_{раз} = \eta T_{см}, \quad (3)$$

Мұнда, T_{раз} – бір азыктандыру үшін азықтарды әзірлеуге кететін уакыт, с ;

T_{зоот} – зоотехникалық талаптарға сай бір қоражайға азықтарды таратуға кететін уакыт (стационарлы азық таратқыштар үшін T_{зоот}=1200с, жылжымалы үшин T_{зоот}=1800с.) , с ;

$\eta_{см}$ – ауысым уакытын пайдалану коэффициенті($\eta_{см} = 0,6 \dots 0,7$ - азық цехтарында үйимдастыру уакытының деңгейі орташа болғанында , $\eta_{см} > 0,7$ - жұмыстарды жақсы үйимдастырғанда)

$\kappa_{ном}$ – қоражайлардың блокталған саны (бір – бірімен байланысы бар);

T_{см} – ауысым ұзактығы, с

Техникалық бағыттының өнімділігі келесі тендеумен анықталады:

$$Q_{корн} = \frac{q_{корн}}{T_{раз}}, \quad (4)$$

Мұнда Q_{корн} – техникалық бағыттың қажетті өнімділігі, кг/с.

Техникалық бағыттың жұмысы сенімді болуы үшін келесі шартты сақтаған жөн, бұл кезде келесі техникалық операцияның өнімділігі алдыңғы операция өнімділігінен көп немесе тең болуы тиіс, яғни

$$Q_{к2} \geq Q_{изм2} \geq Q_{изм1} \geq Q_{оч} \geq Q_{корн}, \quad (5)$$

Мұнда Q_{к2} - қалақтың берілісі, кг/с;

Q_{изм2} - ұсақтағыш аппаратының екінші сатысының өнімділігі, кг/с;

Q_{изм1} - ұсақтағыш аппаратының бірінші сатысының өнімділігі, кг/с;

Q_{оч} - тамыртүйнектерді жуғыштың өнімділігі, кг/с;

Дискілі ұсақтағыш аппаратының(1-сурет) өнімділігі келесі тендеумен табылады

[4]:

$$Q_{изм1} = V_1 \rho_1 n_1 z_1, \quad (6)$$

Мұнда V₁ - бір айналыста пышақпен кесілетін азықтардың көлемі,

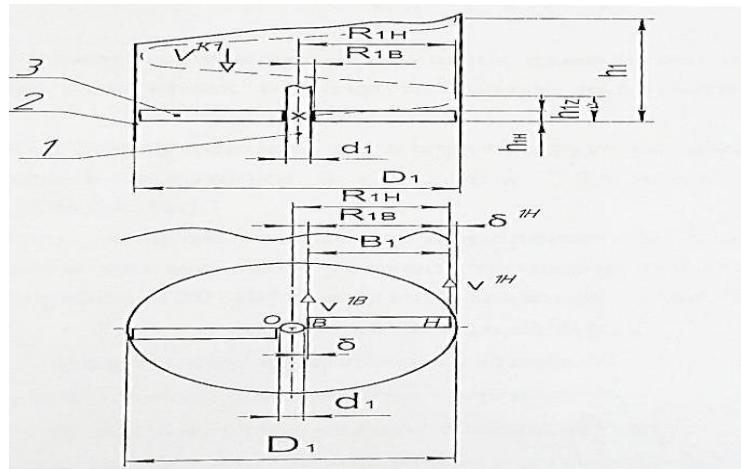
ρ_1 – ұсақтағанға дейінгі тамыртүйнектердің үйілген тығыздығы, кг/м³;

n₁ – ұсақтаудың бірінші сатысының кескіш аппаратының айналу жиілігі, с⁻¹;

z₁ – ұсақтаудың бірінші сатысының пышақтарының саны, дана.

Ұсыныстар бойынша тепе - тендік сақтауда мейлінше пышақтар саны жұп болуы тиіс (z₁=2;4;6;8 дана).

Ұсақтағыштың бірінші сатылы аппаратында бір айналымда пышақпен кесілетін азықтардың көлемі (2-сурет), [5]:

Сурет 2. Ұсақтаудың бірінші сатысының сұлбасы:
1 – білік; 2 - жинағыштың түркеси; 3- жазықты пышақ

$$V_1 = (\mathcal{R}_{1H}^2 - \mathcal{R}_{1B}^2) \pi h_1 k_1 k_2, \quad (7)$$

Мұнда h_1 – кесу қалындығы , м;

k_1 - пышақтың жүзінің ұзындығын пайдалану коэффициенті. Ұсыныстарға сәйкес $k_1 = 0,75...0,85$;

k_2 - азық бөлшектерінің арасындағы қыстарды ескеретін коэффициент, $k_2 = 0,6...0,7$;

R_{1H} – пышақтың жүзінің сыртқы қырымен жүргізілетін радиус, м;

R_{1B} – пышақтың жүзінің ішкі қырымен жүргізілетін радиус, м.

(7) тендеуді (6) тендеуге қою арқылы келесі тендеуді алуға болады:

$$Q_{uzm1} = \pi (\mathcal{R}_{1H}^2 - \mathcal{R}_{1B}^2) h_1 k_1 k_2 \rho_{k1} n_1 z_1, \quad (8)$$

Ұсақтаудың бірінші сатылы түркесының ішкі диаметрін тамыртүйнектердің бос козгалу шартына сай тандау қажет, яғни корпустың ішкі диаметрінің кемімеуін қамтамасыз ететін (без водообразования). Кесекті жеңіл сусымалы азықтар үшін ішкі диаметрді келесі ұсынылатын шартпен анықталады [6]:

$$D_1 \geq (4 \dots 6)\alpha, \quad (9)$$

Мұнда α - тамыртүйнектің типтік өлшемі, м.

Ұсақтағыштың бірінші сатысының беріліс беретін біліктің диаметрі беріктікке есептеу шартына сәйкес тандалады, оның айналу жиілігіне, берілу куатына, жүктелу шартына және мүмкіндік кернеуіне байланысты [7].

Мақалада тамыртүйнектерді ұсақтауға арналған ұсақтағыштың бірінші сатысының технологиялық параметрлерін анықтауға мүмкіндік береді.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Алешкин, В.Р. Механизация животноводства: учебное пособие для сельскохозяйственных вузов [текст] / В.Р. алешкин, П.М. Рошин. – М.: Агропромиздат, 1985. -336 с

2. .Анурьев, В.И. Справочник конструктора-машиностроителя: в 3-х томах Т.2.-8-е изд., перераб. И доп. [текст] / В.И. Анурьев; под ред. И.Н. Жестковой.-М Машиностроение, 2001.-912 с.

3. Брусенков, А.В. Измельчитель кормов [текст] / Ведищев С.М., Брусенков А.В., Прохоров А.В. // Качество науки – качество жизни: сборник научных статей по материалам международной научно-практической конференции 25-26 февраля 2005 года.- Тамбов: ПРОЮЛ Бирюкова М.А., 2005. –С. 202-203.
4. Изучение измельчителей корнеклубнеплодов: лабораторные работы [текст] / С.М. Ведищев, А.В. Прохоров, А.В. Брусенков. – Тамбов: Издательство Тамб. гос. техн. Ун-та, 2008г. –31 с.
5. Кулаковский, И.В. Машины и оборудование для приготовления кормов: справочник [Текст] / И.В. Кулаковский, Ч.С. Кирпичников, Е.И. Резник. – М.: Россельхозиздат, 1987.-Ч.1.-285 с.
6. Лурье, А.Б. Моделирование сельскохозяйственных агрегатов и их систем управления [текст] / А.Б. Лурье, И.С. Нагорский, В.Г. Озеров, Е.А. Абелев, Г.В. Литковский; Под ред. А.Б. Лурье.- Л.: Колос, Ленинградское отделение, 1979.-312 с.
7. Механизация и технология производства продукции животноводства [текст] / В.Г. Коба, Н.В. Брагинец, Д.Н. Мурусидзе, В.Ф. Некрашевич. – М.: Коллесс, 1999. – 528 с.
8. Щедрин, В.Т. Механизация приготовления кормов: учебное пособие [текст] / В.Т. Щедрин, С.М. Ведищев. –Тамбов: Тамб. Гос. Техн. Ун-т, 1998.-140с.

РЕЗЮМЕ

В статье обоснованы технологические параметры измельчителя корнеклубнеплодов с вальцовым подпорным, время разового кормления кормов, производительность технологический линии, производительность дискового измельчающего аппарата и определен внутренний диаметр корпуса первой ступень измельчения.

RESUME

In the article grounded technological parameters of the cornflower shredder with roller backing, the time of one time feeding of feed, the productivity of the production line, the productivity of the disk grinding apparatus and the determined internal diameter of the shell, the first stage of grinding.

УДК 621.315

Л.В. Ляховецкая, кандидат технических наук, доцент
Костанайский инженерно-экономический университет им. М. Дулатова, г. Костанай

РАЗРАБОТАННЫЙ СПОСОБ ЗАКРЕПЛЕНИЯ ЖЕЛЕЗОБЕТОННЫХ ОПОР ВОЗДУШНЫХ ЛИНИЙ ЭЛЕКТРОПЕРЕДАЧИ НАПРЯЖЕНИЕМ 35-110 кВ

Аннотация

Представлена конструкция фундамента для конических центрифугированных стоек железобетонных опор ВЛ-35-110 кВ, обеспечивающая устойчивость опор при расположении линий электропередачи на обводнённых участках трасы.

Ключевые слова: воздушные линии электропередачи, железобетонная опора, устойчивость, надёжность, отказ, фундамент

Надежное и эффективное функционирование энергетической отрасли, стабильное снабжение потребителей электрической и тепловой энергией является основой развития экономики Казахстана и важнейшим фактором для обеспечения цивилизованных условий жизни населения страны.